

résztevő egyesületnek. Ha ezeket a megjegyzéseket és további javaslatokat megküldik a Magyar Geofizikusok Egyesületének, az első összejövetel szervezői

(lásd alább) készek arra, hogy a dolgokat „mozgásban tartsák”. «

Tóth Lajos

BODOKY Tamás bemutatja az ELGI-t

TÓTH GÉZA EMLÉKTÁBLÁJÁNAK LELEPLEZÉSE

TÓTH Gézának, a Magyar Geofizikusok Egyesülete mindenki számára becsült tagjának, az Országos Meteorológiai Intézet egykori igazgatójának emlékét megőrkítő tábla avatására 1996. szeptember 30-án került sor Budapesten, a Margit krt. 56. szám alatt, ahol TÓTH Géza élt. A magyar meteorológusok nevében dr. AMBRÓZY Pál, a Magyar Meteorológiai Társaság elnöke, a magyar geofizikusok képviselőjében dr. ORMOS Tamás, a Magyar Geofizikusok Egyesületének elnöke tartott rövid megemlékezést. A beszédek után a meteorológusok nevében dr. MERSICH Iván, az Országos Meteorológiai Szolgálat elnöke, a geofizikusok nevében dr. ORMOS Tamás helyezte el a koszorúkat.

Tisztelt Ünneplő Közönség!

Dr. TÓTH Géza meteorológus, geofizikus egykori lakóháza előtt, az ő emlékét megörökítő, leleplezésre váró tábla alatt állunk. Ugyanakkor mindössze egy háztömbnyire innen áll a Meteorológiai Intézet, az az az épület, melynek kapuján 1927-ben lépett be először az ifjú TÓTH Géza, és ha a történelem szekere kegyetlenül félre nem gázolja, egészen tavaly nyárig bekövetkezett haláláig bejáratos lett volna oda. Így mindössze 23 évet tölthetett választott hivatásában, elérve a legmagasabb hivatali tisztséget, az igazgatói szintet. Koholt vádak alapján innen hurcolják 1950 nyarán a recski internálótáborba, oly sok félreállított magyar értelmiségi szomorú gyűjtőhelyére, követ fejteni. Ezt a megaláztatást — bár fizikailag jól bírta, szellemileg is kiváló maradt — nem tudta haláláig megbocsátani.

Rövid meteorológusi pályafutása során mégis sokat és maradandót alkotott. A még gyermekcipőben járó hazai magaslégkör-kutatás a 30-as években sokat köszönhetett neki. Ő mért először pilotballonnal futóáramlást Budapest fölött. (Ezt az elnevezést húsz évvel később kapta a felső troposzférában előforduló orkánerejű szél.) Aktív részese volt a ballonszondák (meteorográfok) útra bocsátásának és a mérési adatok kiértékelésének. Úttörője volt a hazai rádiószondázás megindításának. Számos repülőgépes időjárás-felderítés során személyesen pillanthatott be a háromdimenziós légkörben végbemenő folyamatokba. Kiváló angol, német és francia nyelvismerete hozzásegítette ahhoz, hogy mindig tájékozott legyen a magaslégkör-kutatás legújabb fejleményeiben, a meteorológia ekkor gyorsan fejlődő ágában. Ő képviselte hazánkat a Nemzetközi Meteorológiai Szervezet, a jelenlegi Meteorológiai Világszervezet elődjének Aerológiai bizottságában is.

Később, mint a Prognózis osztály vezetője igyekezett a korábbiaknál alaposabb fizikai szemléletet meghonosítani az előrejelző munkában.

Sorolhatnánk még hosszan TÓTH Géza szakmai érdemeit, de időt kell hagynunk annak a több évtizedes munkának a méltatására, amit — nagy veszteségünkre — a Meteorológiai Intézettől távol, de egy rokon szakmában, a geofizika terén fejtett ki.

Még egy, e házhoz szorosan kapcsolódó eseményre szeretnék utalni: 1944–45-ben ő volt a ház légoltalmi parancsnoka, s e tisztségében hivatali kötelezettségein túl emberségből is kitűnően vizsgázott, hiszen több üldözött rejtegetésével életet mentett meg.

Ezek után átadom a szót dr. ORMOS Tamásnak, a Magyar Geofizikusok Egyesülete elnökének, hogy TÓTH Gézáról, mint geofizikusról emlékezzen meg.

ORMOS Tamás beszéde:

Tisztelt Ünneplő Közönség!

A magyar geofizikusok szeretett és tisztelt Géza bácsija a jogtalanul elszenvedett, megalázó háromévi rabság után több évi hányattatás: állástalanság, fizikai munka, kisegítő munkák sorozatát követően végre ismét kamatoztathatta széleskörű tudását: 1956-tól az Eötvös Loránd Geofizikai Intézetben az Egyeztető Osztályon dolgozik. Matematikai, fizikai alapképzettsége, a meteorológia területén szerzett sokoldalú szakismerete és kutatói tapasztalata, valamint a már említett kiváló nyelvtudása képessé tették a — számára határtudománynak számító — geofizikai eredmények szintetizálásával foglalkozó osztály munkájában való aktív részvételre. Kiváló szakmai kvalitása, megnyerő személyisége: szerénysége, kedves humora és jó kedélye miatt nemcsak nagyra becsülték, hanem hamar meg is szerették geofizikus munkatársai annak ellenére, hogy a hatalom számára nem kívánatos személy volt. 1963-ban baráti segítséggel a Számítástechnikai és Ügyvitelszervező Vállalatnál kapott állást, ahol nyugdíjazásáig, 1965-ig dolgozott.

1971-től több mint két évtizedig az Eötvös Loránd Tudományegyetem Geofizikai Tanszékén BARTA György és MESKÓ Attila akadémikusok munkatársaként a geofizikai alap kutatás részese volt nyugdíjas tudományos főmunkatársi beosztásban.

A Magyar Geofizikusok Egyesületének munkájában éveken át tevékenyen részt vett. Nagy érdemet szerzett a nemzetközi geofizikai szimpóziumok szervezésében és lebonyolításában, rendkívül széleskörű nyelvismeretét kamatoztatva. Az előzőeken kívül a magyar geofizika nemzetközi elismertségének növeléséhez nagyban hozzájárult a geofizikai szaklapok szerkesztésében vállalt szerepével is.

A Magyar Geofizikusok Egyesülete kiváló szakmai munkásságáért és az Egyesület érdekében kifejtett áldozatos tevékenysége elismeréseként tiszteleti tagjává választotta 1969-ben.

Dr. TÓTH Géza mint tudós csak az 1989-ben bekövetkezett történelmi fordulatot követően kapott állami elismerését: 1991-ben, 90-ik születésnapjára a Közlekedési és Területfejlesztési Minisztérium előterjesztésére az Eötvös Loránd-díj birtokosa lett, majd két évvel halála előtt, 1993-ban a Magyar Tudományos Akadémia az aerológia területén elért

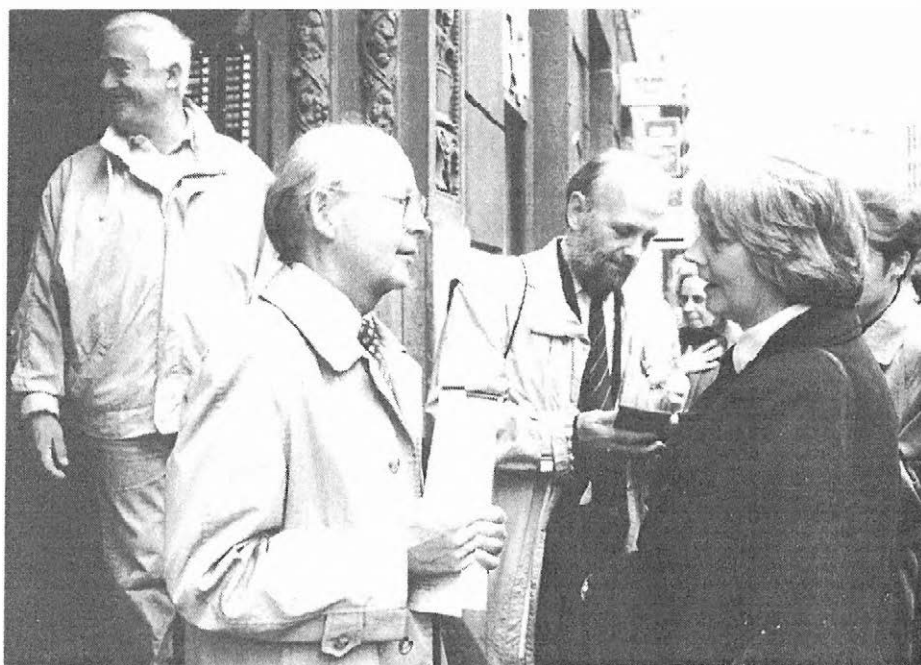
eredményeit elismerendő akadémiai doktorrá fogadta.

Dr. TÓTH Géza mint magyar állampolgár és mint ember rehabilitációban sohasem részesült.

Amikor felfelé ívelő pályája kettétört, ugyanolyan korú volt, mint most én. Életének hátralevő 45 évét megalázottan, végső soron félreállítva, de emelt fővel élte le, barátai, tisztelői támogatásával. Ezen a tényen a megkésett szakmai elismerései sem szépitének. Én magam ifjú, frissen végzett geofizikusként a hetvenes évek közepén az ELTE Geofizikai Tanszék könyvtárában ismerkedtem meg Géza

bácsival, akkor még mit sem sejtve arról a hatalmas teherről, amelyet az oly megnyerő, kedves, segítőkész idős úr magában hordott.

Számomra — és remélem, mindannyiunk számára — örök példakép dr. TÓTH Géza emberi nagysága, amely azt hirdeti, hogy az emberi szellemet semmilyen fizikai erőszak el nem nyomhatja, meg nem törheti, hanem átsegíti az igaz embert minden megpróbáltatáson. És ez egyben üzenet a mindenkori diktatúrák számára is: soha nem lesznek képesek az igaz embert legyűzni.

AMBRÓZY Pál, ORMÓS Tamás és ACZÉL Etelka a koszorúzáson

AZ MTESZ SZÖVETSÉGI TANÁCSA SZEPTEMBER 20-I ÜLÉSE

Az ülés viharosnak ígérkezett, hiszen az első napirendi pont a Szövetségi Vagyonkezelés és Vállalkozás Szabályzata volt. Ezzel kapcsolatban felmerült, hogy „Nyolcadik hónapja folyik egy ismeretlen célú taktikázás az MTESZ részéről a tag-egyesületek tulajdonát képező osztatlan vagyon fölötti rendelkezési jog átértelmezésére.” Az ülés előtt azonban szétszórtották a Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetsége és a Gépipari Tudományos Egyesület teljes egyetértésben előterjesztett, egységes szerkezetbe foglalt Szabályzat-tervezetét, amelyet a Tanács végül is néhány apró módosítással egyhangúlag elfogadott. Egyetlen mondatot emelek ki ebből a Szabályzatból: „Az egyesületek

éves közgyűléseinél, illetve az egyesület közgyűlésén kívül legszélesebb vezető testületek üléseinél térítésmentesen vehető igénybe rendezvényterem.”

A több részletben lebonyolított második napirendi pont az öttagú Jelölő Bizottság megválasztása volt. Ennek a Bizottságnak a feladata, hogy valamennyi egyesület véleményének kikérése után javaslatot tegyen az MTESZ elnökének személyére.

A harmadik napirendi pont a legutóbbi ülés óta történekről szóló tájékoztatás megtárgyalása, elfogadása volt. A mellékletek nélkül is kilencoldalas Tájékoztató négy érdemi fejezetre tagolódik:

- Interdiszciplináris kérdések
- Hazai és nemzetközi kapcsolatok